

محرم نوروزی، کارشناس مبارزه با بیماری‌ها، شبکه بهداشت و درمان مشگین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
برات حسنی اصل دوشانلو، کاردان مبارزه با بیماری‌ها، شبکه بهداشت و درمان کوثر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
علی کریم زاده، کارشناس مبارزه با بیماری‌ها، شبکه بهداشت و درمان مشگین شهر، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

اهمیت و طرز انجام آزمایش جستجوی خون مخفی در مدفوع

آزمایش خون مخفی در مدفوع

آزمایش سنتی گایاک، کیفی است و برپایه ی واکنش شبه پراکسیدازی هم در مولکول هموگلوبین در خون مخفی در مدفوع است. در این روش خاصیت پراکسیدازی هم، باعث اکسیده شدن پراکسید موجود در گایاک می شود و باعث ایجاد رنگ آبی می شود. این روش نیاز به رعایت رژیم خوراکی از دو تا هفت روز و نخوردن برخی از داروهاست.

گروه دیگر برپایه ی ایمنوشیمی (iFOBT) است که در آنها آنتی بادی های ضد گلوبین انسانی با هموگلوبین موجود در مدفوع پیوند و واکنش نشان می دهد. این آزمون دارای دو روش کیفی و کمی است. برتری این روش در این است، با هموگلوبین جانوری در گوشت واکنش نشان نمی دهد و بیمار نیاز به پرهیز غذایی و دارویی خوراکی ندارد. اشکال این روش تنها مربوط به هزینه آزمایش است، که از تعرفه ی آزمایش در ایران بیشتر است. یکی از روش های مناسب برای آزمایشگاه ها در ایران روش، Meyer است. گرچه همانند روش گایاک سنتی نیاز به پرهیز خوراکی دارد، ولی دارای حساسیت و دقت بسیار است.

غربالگری برای سرطان روده (سرطان کولورکتال)

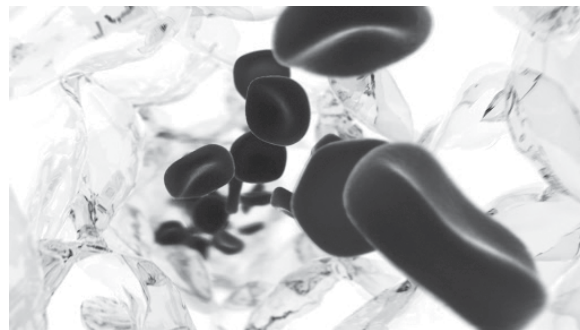
هدف غربالگری سرطان روده تشخیص سرطان روده در مراحل نخستین است که در آن شانس زیادی برای درمان این سرطان وجود دارد. از آنجایی که سرطان کولورکتال در مردان مسن بسیار شایع است، برای افراد در یک سن خاص تصمیمی اتخاذ شده است که به موجب آن، این

خون مخفی همانطور که از اسم آن پیداست غیرقابل رؤیت با چشم است. آزمایش خون مخفی در مدفوع (faecal occult blood test) با نام اختصاری FOB Test به تشخیص اختلالات خونریزی در معده و روده کمک می کند. در این آزمایش، مقادیر کم خون در مدفوع تشخیص داده می شود که به طور طبیعی آن را ندیده ویا اطلاعی از وجود آن نداریم.

اهمیت انجام آزمایش تجسس خون مخفی در مدفوع

ناهنجاری های متعددی می تواند باعث خونریزی از معده و روده شود، برای نمونه زخم های معده یا دوازدهه، کولیت اولسراتیو، پولیپ های روده ای و سرطان کولورکتال. اگر در این موارد خونریزی شدید باشد، مدفوع به طور آشکار خون آلود شده یا رنگ آن سیاه تیره خواهد شد. با این وجود بعضی اوقات خونریزی در این بیماری ها به صورت خیلی کم و در حد قطره ای انجام می شود. اگر مقدار کمی از خون در مدفوع وجود داشته باشد، در این صورت ظاهر مدفوع طبیعی دیده خواهد شد، ولی آزمایش FOB این مقدار بسیار کم خون را تشخیص خواهد داد، از این رو این آزمایش در صورتی انجام خواهد گرفت که شما در معده یا روده خود، علائمی از قبیل درد مداوم داشته باشید. این آزمایش همچنین برای غربالگری سرطان روده قبل از اینکه علائم پیشرفت نشان دهد بکار می رود. آزمایش FOB فقط می تواند خونریزی از هر جای دستگاه گوارش را نشان دهد ولی نمی تواند به ما بگوید که خونریزی در کدام قسمت از آن رخ داده است. اگر نتیجه این آزمایش مثبت باشد، بررسی های بیشتری مثل آندوسکوپي و یا کولونوسکوپي برای پیدا کردن منشأ خونریزی انجام خواهد گرفت.

سن در آن محدوده سنی تعیین شده برسید. اگر سن شما بیشتر از سن های تعیین شده برای آزمایش روتین باشد، می توانید باز هم برای آزمایش کردن خودتان درخواست کیت کنید. برای جزئیات بیشتر با سرویس تلفنی مربوطه در خصوص راهنماییهای لازم تماس بگیرید. یک نتیجه عادی اطمینان بخش است، ولی آزمایش FOB آزمایشی برای شناسایی سرطان در افرادی است که هیچگونه علائمی ندارند. اگر شما هر نوع علائم روده ای مثل تغییر در اجابت مزاج، اسهال، درد شکمی یا کاهش وزن دارید برای آزمایش غربالگری منتظر نباشید و با پزشک خانواده درباره آن مشاوره کنید.

اشخاص برای شرکت در برنامه های غربالگری سرطان کولورکتال دعوت می شوند. این برنامه غربالگری شامل آزمایش تجسس خون مخفی در ۳ نمونه از مدفوع است.

منابع:

1. Craven O. Screening for colorectal cancer using the fecal occult blood test: a critical literature review. Eur J Oncol Nurs. 2001;5: 234-43.
2. Ransohoff DF, Lang CA. Screening for colorectal cancer with the fecal occult blood test: a background paper. American College of Physicians. Ann Intern Med. 1997;126:811-22.
3. Health Quality Ontario. Fecal occult blood test for colorectal cancer screening: an evidence-based analysis. Ont Health Technol Assess Ser. 2009;9:1-40.
4. Santare D, Kojalo I, Huttunen T. Improving uptake of screening for colorectal cancer: a study on invitation strategies and different test kit use. Eur J Gastroenterol Hepatol. 2015;27:536-43.
5. Benton SC, Seaman HE, Halloran SP. Faecal occult blood testing for colorectal cancer screening: the past or the future. Curr Gastroenterol Rep. 2015;17:428.
6. Faivre J, Dancourt V, Lejeune C. Screening for colorectal cancer with immunochemical faecal occult blood tests. Dig Liver Dis. 2012;44:967-73.

برنامه غربالگری سرطان روده در برخی کشورها

- در انگلستان، افراد در محدوده سنی ۶۰-۷۵ سال به طور روتین برای غربالگری در هر ۲ سال
 - در اسکاتلند، افراد در محدوده سنی ۵۰-۷۴ سال به طور روتین برای غربالگری در هر ۲ سال
 - در ولز، افراد در محدوده سنی ۶۰-۷۱ سال به طور روتین برای غربالگری در هر ۲ سال.
 - در ایرلند شمالی افراد در محدوده سنی ۶۰-۶۹ سال به طور روتین برای غربالگری در هر ۲ سال.
- در این برنامه اولین کیت تست به طور خودکار باید از طریق پست در عرض چند هفته پس از سنی که در آن غربالگری شروع می شود به دست شما برسد. شما می توانید با سرویس تلفنی مربوطه در خصوص راهنمایی های لازم تماس بگیرید و در صورت عدم دریافت اولین کیت، یک کیت دیگر درخواست نمایید. بعد از اولین تست غربالگری، دعوت دیگری از شما به عمل آمده و کیت غربالگری در هر ۲ سال ارسال خواهد شد تا اینکه سرانجام به حداکثر

ما را در فضای مجازی دنبال کنید:

 @tashkhis_magazine

 tashkhis_magazine

 www.tashkhis.com

 tashkhis magazine